

โครงการอบรม หลักสูตรการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษอย่างเป็นองค์รวม (Home-base Intervention Program for Kids)

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

หลักการและเหตุผล

ตลอด 15 ปีที่ผ่านมา ผลการสำรวจพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย พบเด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้า 30% โดยพบว่าเด็กไทยมีพัฒนาการด้านภาษาล่าช้ามากที่สุด ประมาณ 17% การรณรงค์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กไทยของกระทรวงสาธารณสุขในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา พบว่าเมื่อพ่อแม่กลุ่มเด็กที่สงสัยล่าช้าได้รับคำแนะนำการส่งเสริมพัฒนาการโดยบุคลากรสาธารณสุข เด็กส่วนใหญ่กลับมามีพัฒนาการสมวัย โดยจะพบประมาณ 10% ที่ยังมีความบกพร่องมาก หรือ เป็นโรค จำเป็นต้องได้รับตรวจวินิจฉัยหาสาเหตุโดยแพทย์ และส่งต่อการรักษา กระตุ้นพัฒนาการโดยนักวิชาชีพ

งานวิจัยสำรวจกลุ่มเด็กพัฒนาการล่าช้า ที่เข้ามาใช้บริการหน่วยพัฒนาการเด็ก หน่วยจิตเวชเด็กและวัยรุ่น โรงพยาบาลในสังกัดมหาวิทยาลัย และ โรงพยาบาลจังหวัด พบเด็กได้รับการวินิจฉัยกลุ่มโรคออทิสติกมากที่สุด (19-40%) รองลงมา ได้แก่ เด็กพัฒนาการล่าช้ารอบด้าน หรือ สติปัญญาบกพร่อง (Global developmental delay/Mental retardation) ซึ่งสาเหตุของพัฒนาการล่าช้ารอบด้าน อาจเกิดจากโรคทางพันธุกรรม เช่น Down syndrome หรือ ภาวะขาดออกซิเจนช่วงแรกคลอด นอกจากนี้ยังพบกลุ่มโรคพัฒนาการภาษาบกพร่อง (Developmental language disorders) กลุ่มโรคสมองพิการ (Cerebral Palsy) และกลุ่มโรคอื่นๆ ตามลำดับ

ในส่วนของการดำเนินงานด้านการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษในประเทศไทย พบมีปัญหาใหญ่ที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) องค์กรความรู้ของประเทศไทย ด้านการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษยังไม่ชัดเจน และ 2) พ่อแม่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ เนื่องจากพ่อแม่ขาดความรู้ และไม่ทราบวิธีการในการส่งเสริมพัฒนาการลูกที่บ้าน นอกจากนี้พ่อแม่จำนวนมากยังมีทัศนคติที่ผิด โดยเชื่อว่าการส่งเสริมพัฒนาการเป็นหน้าที่ของพยาบาล หรือ นักวิชาชีพเท่านั้น

ตลอด 10 ปีที่ผ่านมา งานคลินิกพัฒนาการเด็ก สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว ได้พยายามศึกษา ค้นคว้า และทดลองปฏิบัติ เพื่อหาคำตอบ แนวทาง วิธีการ ส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ เด็กมีพัฒนาการดีขึ้น และ พ่อแม่สามารถพึ่งตนเองได้ โดยได้ประยุกต์องค์ความรู้ DIR/Floortime (ฟลอร์ไทม์) เป็นแนวทางหลักในการดูแลเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ ที่เข้ามาใช้บริการในคลินิก ผลงานวิจัยปี 2559 สำรวจกลุ่มเด็กออทิสติกที่เข้ามาใช้บริการ คลินิกพัฒนาการเด็ก สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว โดยพ่อแม่เรียนรู้แนวทางภาคปฏิบัติการส่งเสริมพัฒนาการลูกที่บ้าน ร่วมกับการพบนักวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (เดือนละ 1 ครั้ง/ระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปีเต็ม) ผลการวิจัยพบว่า 23 % ของเด็กออทิสติกที่เข้ามาใช้บริการ มีพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์ และภาษา ดีขึ้นมาก สามารถกลับไปใช้ชีวิตในโรงเรียนได้อย่างไม่แตกต่างจากเด็กทั่วไป

งานคลินิกพัฒนาการเด็กได้พัฒนาแนวทางการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ เป็นชุดความรู้ ประกอบด้วย ความรู้ภาคทฤษฎี (ฉบับความสุข) และ เทคนิคภาคปฏิบัติ (ฉบับการละเล่น) โดยเผยแพร่ความรู้ผ่านทาง website (www.mahidolclinic.com/download) และ จัดอบรมหลักสูตรการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ อย่างเป็นองค์รวม สำหรับแพทย์ นักวิชาชีพ บุคลากรสาธารณสุข ครู และกลุ่มพ่อแม่ โดยแบ่งเป็น หลักสูตรพื้นฐาน และหลักสูตรภาคปฏิบัติ หัวใจสำคัญของหลักสูตร ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ 1) มองพัฒนาการเด็กอย่างเป็นองค์รวม 2) เข้าใจความแตกต่างระบบประสาทของเด็ก และ 3) เทคนิคภาคปฏิบัติ ผ่านการเล่น การใช้ชีวิตประจำวัน บนพื้นฐานสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ คือ แพทย์ นักวิชาชีพ และบุคลากรสาธารณสุข มีความเข้าใจพัฒนาการพฤติกรรม และความแตกต่างของเด็ก สามารถให้คำแนะนำพ่อแม่ภาพรวมการส่งเสริมเด็กพัฒนาการเด็กที่บ้าน โดยเน้นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กมี

แรงจูงใจ กระตือรือร้น อยากเรียนรู้ อยากลงมือทำ เป็นแนวทางส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เผยแพร่องค์ความรู้แนวทางการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ อย่างเป็นองค์รวม
2. บุคลากรสาธารณสุขมีความรู้พื้นฐานและแนวทางภาคปฏิบัติในการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับแต่ละพื้นที่
3. เกิดเครือข่ายบุคลากรที่ทำงานด้านเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษในชุมชน ช่วยต่อยอดองค์ความรู้ของประเทศไทยด้านการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

คลินิกพัฒนาการเด็ก สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

วันที่จัดการอบรม

หลักสูตรพื้นฐาน	
สำหรับพ่อแม่ (2 วัน)	ครั้งที่ 1 วันพฤหัสบดีที่ 2 – วันศุกร์ที่ 3 กุมภาพันธ์ 2560 ครั้งที่ 2 วันพฤหัสบดีที่ 27 – วันศุกร์ที่ 28 กรกฎาคม 2560
สำหรับบุคลากรสาธารณสุข (4 วัน)	ครั้งที่ 1 วันอังคารที่ 7 – วันศุกร์ที่ 10 มีนาคม 2560 ครั้งที่ 2 วันอังคารที่ 6 – วันศุกร์ที่ 9 มิถุนายน 2560
สำหรับแพทย์และนักวิชาชีพ (4 วัน)	วันอังคารที่ 28 – วันศุกร์ที่ 31 มีนาคม 2560
หลักสูตรภาคปฏิบัติ	
สำหรับแพทย์/นักวิชาชีพ/ บุคลากรสาธารณสุข (5 วัน)	ครั้งที่ 1 วันจันทร์ที่ 15 – วันศุกร์ที่ 19 พฤษภาคม 2560 ครั้งที่ 2 วันจันทร์ที่ 26 – วันศุกร์ที่ 30 มิถุนายน 2560 ครั้งที่ 3 วันจันทร์ที่ 31 กรกฎาคม – วันศุกร์ที่ 4 สิงหาคม 2560

สถานที่

ห้องดวงตะวัน ชั้น 2 อาคารปัญญาวัฒนา สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล อำเภอดอนสาขลา จังหวัดนครปฐม

วิทยากรฝึกอบรม

1. แพทย์หญิงแก้วตา นพมณีจำรัสเลิศ กุมารแพทย์พัฒนาการเด็ก
2. นายแพทย์สมบูรณ ทรัพย์อยู่สุข จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น
3. คุณประพา หมายสุข นักกายภาพบำบัดและจิตวิทยาพัฒนาการ
4. คุณฉามรา สุมาลัยโรจน์ นักจิตวิทยาพัฒนาการ
5. คุณกฤษณสิทธิ์ ศรีจันทร์ นักกิจกรรมบำบัด
6. คุณมะลิรัมย์ หัสตินรัตน์ นักจิตวิทยาคลินิก
7. เด็กๆ และกลุ่มพ่อแม่ งานคลินิกพัฒนาการเด็ก สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว

หลักสูตรและรูปแบบการอบรม :

- บรรยายทฤษฎีหลักๆ ที่สำคัญ และเน้นกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เข้าร่วม แลกเปลี่ยน เรียนรู้ผ่านวิถีทัศน การสังเกต การลงมือปฏิบัติจริง และไคร์ครวญ ทบทวนผ่านการลงมือทำ
- รายละเอียด กำหนดการและรูปแบบการอบรม ท่านสามารถดูได้จาก www.mahidolclinic.com

กลุ่มเป้าหมาย

หลักสูตรพื้นฐาน	
1. สำหรับพ่อแม่	พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ
2. สำหรับบุคลากรสาธารณสุข	พยาบาลประจำคลินิกเด็กดี (well baby clinic) พยาบาลเยี่ยมบ้านในชุมชน ครูการศึกษาพิเศษ บุคลากรสาธารณสุขในชุมชน
3. สำหรับแพทย์และนักวิชาชีพ	กุมารแพทย์ จิตแพทย์เด็ก แพทย์ที่สนใจงานด้านการพัฒนาเด็ก พยาบาลที่ทำงานกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด นักอรรถบำบัด นักกายภาพบำบัด นักวิชาชีพสาขาอื่นๆ ที่ทำงานโดยตรงกับกลุ่มเด็กพิเศษ
หลักสูตรภาคปฏิบัติ	
สำหรับแพทย์/นักวิชาชีพ/ บุคลากรสาธารณสุข	สำหรับผู้ผ่านการอบรมพื้นฐานแล้ว และต้องการเรียนรู้เทคนิคภาคปฏิบัติ

อัตราค่าลงทะเบียน

หลักสูตรพื้นฐาน

สำหรับพ่อแม่ 2,000 บาท/คน รับจำนวน 30 คน/รุ่น

สำหรับบุคลากรสาธารณสุข 4,800 บาท/คน รับจำนวน 30 คน/รุ่น

สำหรับแพทย์และนักวิชาชีพ * 6,000 บาท/คน รับจำนวน 20 คน/รุ่น

หลักสูตรภาคปฏิบัติ * 6,000 บาท/คน รับจำนวน 6 คน/รุ่น

ค่าใช้จ่ายนี้ รวมอาหารกลางวัน อาหารว่าง เอกสาร/หนังสือคู่มือ

* สำหรับ Residents , Fellow และนักวิชาชีพที่กำลังศึกษาต่อ ค่าลงทะเบียน 5,000 บาท/คน

การรับสมัครและลงทะเบียน

กรุณากรอกข้อมูลให้ครบถ้วนและแนบ Play In slip ที่ชัดเจนและส่งเอกสาร Fax : 02-441-0167 หรือ e-mail : mahidolclinic@gmail.com ก่อนวันอบรม 7 วัน เพื่อตรวจสอบและดำเนินการส่งให้การเงิน ของสถาบันฯ และจัดเตรียมการออกไปเสิร์ฟรับเงิน

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

คลินิกพัฒนาการเด็ก สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

โทรศัพท์ 02-441-0608 ต่อ 1212 , 1213 หรือ 094-576-2309 E-mail: mahidolclinic@gmail.com

www.mahidolclinic.com

กำหนดการและรายละเอียดการอบรม

❖ หลักสูตรพื้นฐาน การส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษอย่างเป็นองค์รวม

08.30 - 09.00 น. เสวนา แลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากพื้นที่

09.00 - 10.15 น. บรรยายและวีดิทัศน์

- วันที่ 1 - หลักการส่งเสริมเด็กพัฒนาการล่าช้า เด็กพิเศษ อย่างเป็นองค์รวม
- วันที่ 2 - พัฒนาการองค์รวม
- วันที่ 3 - พื้นฐานความแตกต่างระบบประสาทของเด็ก และ แนวทางการสังเกตในคลินิก
- วันที่ 4 - Brain-based Development : Sensory Motor exercise
และ Home Based Program for Children with Special Needs

10.15 - 10.30 น. รับประทานอาหารว่าง

10.30 - 12.00 น. เรียนรู้แนวทางภาคปฏิบัติผ่านวีดิทัศน์

- วันที่ 1 - เด็กไม่นิ่ง และ ยังไม่พูด : ทำอย่างไรให้เด็กสนใจ อยากเล่น อยากสื่อสาร
- วันที่ 2 - เด็กพูดได้เป็นคำๆ : ทำอย่างไรให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น
- วันที่ 3 - เด็กพูดน้อย ภาษาล่าช้า ไม่คล่องแคล่ว : ทำอย่างไรให้เด็กอยากพูดคุย อยากเล่นกับเพื่อน
- วันที่ 4 - การนำองค์ความรู้และแนวทางภาคปฏิบัติไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่

12.00 - 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 - 15.00 น. เล่นกับเด็ก และฝึกสังเกตพัฒนาการองค์รวม สังเกตความแตกต่างของเด็ก และ
แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างเป็นองค์รวม (แบ่ง 3 กลุ่ม)

15.00 - 15.15 น. รับประทานอาหารว่าง

15.15 - 16.00 น. ถาม-ตอบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม

❖ หลักสูตรภาคปฏิบัติ

วัน / เวลา	08.50-10.00	10.00-11.10	11.10-12.20	12.20 - 13.20	13.00 - 14.15	14.15 - 14.30	14.30-16.30
จันทร์	Orientation to the course โดย พญ.แก้วตา			พัก กลางวัน	ฝึกปฏิบัติ และดูเคสที่ 1	พัก	พูดคุยแลกเปลี่ยนร่วมกัน และสะท้อนการเรียนรู้ ของตนเอง (Self-reflection) ณ ห้องแสงสีเสียง ชั้น 4
อังคาร- พฤหัสบดี	ฝึกปฏิบัติและดูเคสที่ 1	ฝึกปฏิบัติและดูเคสที่ 2	ฝึกปฏิบัติ และดูเคสที่ 3				
ศุกร์	ฝึกปฏิบัติและดูเคสที่ 1	ฝึกปฏิบัติและดูเคสที่ 2	พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้				

หมายเหตุ รายละเอียดวันที่/กำหนดการอบรม สามารถ download ได้จาก www.mahidolclinic.com